

December 2018

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530079 Vikaryd*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27 - 29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Lena Smith

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530079 Vikaryd

Kommun: Alingsås

Områdets totala areal: 4,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2018-06-18

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2018-12-20

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9070 - Trädklädd betesmark

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Vikaryd är de prioriterade bevarandevärdena de trädklädda betesmarkerna med både gamla och yngre ekar samt vedskalbaggarna läderbagge (*Osmoderma eremita*) och ekoxe (*Lucanus cervus*).

Motivering: I de trädklädda betesmarkerna finns ett rikt bestånd av gamla, grova ekar och andra ädla lövträd, främst lindar. De skyddsvärda träden står glest och de flesta nås av värmande solljus. Området utgör en lämplig miljö för bestånd av vedskalbaggar såsom läderbagge och ekoxe som båda lever i och kring hålträd, ofta grova och gamla träd.

Prioriterade åtgärder: För att främja förekomst av läderbagge kan eventuellt några ekar

skötas/beskäras på sådant sätt att skador på trädet uppstår så att det i dessa skador på sikt kan bildas mulm och därmed erbjuda arten en bra livsmiljö. Ekarna i betesmarken står fritt och luftigt och har troligen gjort så under mycket lång tid, då ekar med skador och synlig röta är svåra att finna i området. För att gynna ekoxen bör död ved i form av lågor lämnas kvar i betesmarkerna. Lågor kan även nyskapas genom att något träd fälls om död ved i tillräcklig mängd saknas.

Beskrivning av området

Vikaryd ligger ca 4 km nordväst om Alingsås invid Mjörns nordligaste delar. Området består av två välbetade ekhagar i anslutning till länsväg 180 och åtskiljda av den grusade framfartsvägen till Vikaryds gård. I bägge hagarna förekommer ett flertal grova ekar och någon enstaka grov alm och lind. I den sydvästra kanten ansluter en mindre bäck och här finns inslag av klibbal och björk. Hagarna hyser många boträd och någon enstaka grov låga. I buskskiktet återfinns förutom enbuskar enstaka hassel. Ekhagarna vid Vikaryd är av mycket stort värde för en speciell fauna och flora som är bunden till de gamla, grova lövträden. Hagarna är av stor betydelse för rödlistade arter, speciellt vedskalbaggar. I området förekommer även sällsynta / rödlistade lavar såsom lunglav (*Lobaria pulmonaria*), guldpuddrad spiklav (*Calicium adpersum*) och almlav (*Gyalecta ulmi*).

De båda ekhagarna i Vikaryd är skyddade som ett biotopskyddsområde för bevarande av den biologiska mångfalden i naturbetesmarkerna. Hela Natura 2000-området ingår i ett riksintresseområde för naturvården (Anten - Mjörn) och delvis inom ett regionalt värdefullt odlingslandskap (Östad, Vikaryd). Skogen i området bedömdes i lövskogsinventeringen ha mycket högt naturvärde (klass 1) och det är också av Skogsstyrelsen utpekad som nyckelbiotop. Betesmarkerna är jordbruksblock och har stöd för särskild skötsel enligt landsbygdsprogrammet 2015 - 2020.

Bevarandemål

Målet är att bibehålla och förstärka områdets naturvärden för arter knutna till hävdade och ljusöppna ekhagar med förekomst av fristående grova ekar.

Vad kan påverka negativt

Området är känsligt för alla åtgärder som påverkar förutsättningarna för de grova, vidkroniga ädellövträden. Åtgärder som skadar träden är negativa liksom sådana som medför ökad beskuggning, förnaansamling eller ökad näringsstatus i hagmarkerna. Betesdrift med hästar kan vara olämpligt eftersom hästar kan orsaka barkskador på de grova lövträden.

Exempel på åtgärder som kan hota områdets värden:

- Igenväxning på grund av upphörd betesdrift.
- Avverkning och upparbetning av grova lövträd, olämplig gallring eller röjning, skogsplantering.
- Uppförande av byggnad, mast eller annan anläggning.
- Anläggande av väg, mark- eller luftledning.
- Tåktverksamhet.
- Spridning av bekämpningsmedel, gödsel eller kalk.
- Plöjning eller annan mekanisk markbearbetning.
- Markarbeten som t.ex. sprängning, grävning, schaktning, utfyllnad eller tippning.
- Dikning, muddring, dämmning, eller invallning.
- Odling av energigrödor, energiskog eller julgranar.

Se även rubriken Negativ påverkan under naturtypen trädklädda betesmarker (9070) samt under arterna ekoxe och läderbagge.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Skydd:

- Området är skyddat som biotopskyddsområde (Vekaryd 1:11, A). Inom ett biotopskyddsområde får inte bedrivnas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön.
- Fridlysta arter har noterats i området (kopparödla och skogsödla).

Skötsel:

- En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är att den nuvarande karaktären bibehålls. De vidkroniga träd, som växt upp i öppet solbelyst läge, måste även fortsättningsvis ha ljus och värme för att inte konkurreras ut. Detta innebär att de grova och fristående ekarna står fria från konkurrerade träd och buskar samt att betesdriften bibehålls med så högt betestryck att områdena även i fortsättningen är fria från slyuppslag och har en väl avbetad grässvål.

- Vid behov bör busk- och slyröjning utföras av vad som bedöms vara igenväxningsvegetation. Det är viktigt att en del blommande buskar som etablerats trots hävd eller som växer i bryn sparas.

- En viktig faktor är att det även i framtiden tillskapas fristående jätteträd i området. Yngre träd bör därför väljas ut och skötas så att de utvecklas till jätteträd. Möjligheterna för nyrekrytering av hagmarksträd och blommande buskar i området bör därför undersökas och lämpliga träd /buskar sparas.

- Död ved i form av t.ex. nedblåsta träd eller grövre grenar bör lämnas på plats eller flyttas till lämplig del av området.

Se även rubriken Bevarandeåtgärder under arterna ekoxe och läderbagge.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 4,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Den trädklädda betesmarken består av två ekhagar på vardera sidan om en mindre grusväg. I ekhagarna finns gott om grova ekar och någon enstaka grov alm och lind. Totalt har 57 skyddsvärda ekar och 7 skyddsvärda lindar noterats. 11 av ekarna och 2 av lindarna är grövre än ca 350 cm. I den sydvästra kanten ansluter en mindre bäck och här finns inslag av klibbal och björk. Hagarna hyser många boträd och någon enstaka grov låga. I buskskiktet återfinns förutom enbuskar enstaka hassel. Blommande buskar är fåtaliga. Fältskiktet domineras av en relativt artfattig friskäng med arter som stagg och ängsvädd i den norra halvan och hirsstarr, stagg, svinrot, ängsbräsma och frylearter i den södra. Sannolikt har ekhagarna tidigare varit kultiverade och tidigare varit brukade som åker. För naturtypen typiska arter som noterats är: stagg, ängsvädd och lunglav.

Generell beskrivning av naturtypen: Naturtypen förekommer på torr - blöt och näringsfattig - näringsrik fastmark. Träd- och buskskiktets krontäckningsgrad är 30 - 100% och utgörs av inhemska trädslag. Naturtypen inkluderar betade trädklädda hagmarker och betad skog. Naturtypen har lång hävdkontinuitet och lång trädkontinuitet och inslag av gamla träd. Bete förekommer normalt i naturtypen. Området ska hysa en från naturvårdssynpunkt värdefull artstock knuten till betespåverkan i fältskiktet och/eller till solbelysta hagmarksträd. Värden knutna till beteshävd finns. Artsammansättningen varierar beroende på geografisk belägenhet och markens produktionsförmåga. I hagmarkerna dominerar lövträd, ofta ek och björk men även lind, ask och i vissa fall tall förekommer. I den betade skogen dominerar oftast barrträd och björk, i södra Sverige även ek/bok. Trädklädda betesmarker med grova solbelysta lövträd är särskilt värdefulla eftersom träden i regel är artrika för fler organismgrupper. Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Typiska arter: blåsuga, ormrot, lundstarr, stagg, klockpyrola, ängsvädd, ekspik, sotlav, läderlappslav, skogsvisslare, slättergräsfjäril, brunfläckig pärlemorfjäril m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, näringstillförsel, bruten kontinuitet i trädskiktet. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Trädklädda betesmarker (9070) ska vara minst 4,8 ha.

Årligt bete ska påverka naturtypens dynamik och struktur. Ädellövträd ska prägla betesmarken. Krontäckningen ska kunna variera mellan tätare och glesare beskogad mark. Solexponerade, varma miljöer och strukturer ska utgöra ett påtagligt inslag i området. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare av följande trädarter: ek, allmänt - rikligt förekommande; hassel, lind och alm, enstaka förekomst. Det ska finnas ett buskskikt med några blommande arter. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada de biologiskt gamla och värdefulla träden. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, träd med grov bark med skador, håligheter och mulm, träd med hackspettsbohål, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter av kärlväxter, mossor och lavar ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Följande är exempel på sådant som kan påverka naturtypen negativt:

- Naturtypen är känslig för faktorer som påverkar de gamla hagmarksträden negativt. Detta kan vara skador eller slitage på stam och rötter från t.ex. betesdjurens gnag, kraftig beskuggning eller svampangrepp som dödar trädet snabbt.
- Utebliven eller olämplig skötsel av hävdade objekt (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.).
- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade och ljuskrävande floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck påverkar naturtypen negativt.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen samt tillskottsutfodring av betesdjuren som ger indirekt näringstillförsel till marken, missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför bara användas vid behov.
- Bristande träd- och buskföryngring hotar på sikt kontinuiteten av dessa strukturer i naturtypen.
- Ökat graninslag i lövträdsbärande hagmarker.

Se även rubriken Negativ påverkan i bevarandeplanens första del.

Bevarandetillstånd

Området är en god representant för naturtypen och har idag gynnsamt bevarandetillstånd.

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Äldre uppgifter om ekoxe finns från området men huruvida den fortfarande finns kvar bör undersökas närmare. Arten påträffades inte under den inventeringen av läderbagge som gjordes 2017.

Generell beskrivning av arten: Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i glesa och soliga trädbevuxna hagmarker och gles ädellövskog. Arten utvecklas i döda, underjordiska delar av olika lövträd, främst ek. Larvutveckling har, förutom i ek, även konstaterats i bok, björk, lönn och hassel. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdeklar även på levande träd. Larver är dessutom vid upprepade tillfällen påträffade under marken på liggande ekstockar, där de gnager på de mot marken vända delarna. Gamla avverkningsstubbar kan nästan helt förtäras under markytan. Larvutvecklingen tar i normalfallet 5 - 6 år.

Förpuppningen sker under våren i en hönsäggstor kokong. De fullbildade skalbaggar kläcks i mitten av juni och flyger från mitten av juni till början av augusti. Hannarna är tämligen kortlivade, medan honorna kan påträffas till i början av augusti. Ekoxen är stor och tung, men flyger tämligen väl. Arten uppskattas utan större problem kunna flyga 1 kilometer genom för arten ogästvänlig terräng, enstaka exemplar har konstaterats flyga betydligt längre. Ekoxen är skymnings- och nattaktiv. De vuxna skalbaggar livnär sig på sav och kan samlas i stort antal kring savflöden.

Arten är känslig för brist på ljusexponerade äldre lövträd samt fragmentering av populationer som innebär att förekomster isoleras i alltför små bestånd.

Bevarandemål

Området ska hysa arten ekoxe och ha de strukturer som arten behöver. Där ska finnas solbelysta träd, främst ekar. Betesmarken ska skötas så att gamla träd, döende träd och död ved kontinuerligt över tid finns i tillräcklig mängd i vilka ekoxens larvutveckling kan äga rum i rötter och under lågor. Död ved i olika former ska inte forslas bort eller minska i mängd. Betesmarken ska hävdas genom bete och vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Negativ påverkan

- Ekohagarna vid Vikaryd är små vilket leder till risk för att ekoxepopulationen dör ut genom slumpmässiga händelser, även om antalet lämpliga träd skulle hållas konstant. Lokalen kan dessutom vara alltför isolerad och sannolikheten för återkolonisation är liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Följande är exempel på generella hot mot arten i landskapet:

- Ekoxen hotas av att glesa bestånd med gamla ädellövträd blir allt mera sällsynta, samt av att bristen på död, grov ved generellt blir allt allvarligare i skogen. Växer bestånd igen där arten lever, har den svårt att fullfölja sin utveckling på grund av att mikroklimatet försämras.
- Ett stort antal av de träd där ekoxen förekommer hotas genom konkurrens från yngre lövträd och gran. Många lämpliga ekar har dött under senare decennier på grund av överväxning och utskuggning.
- Fragmentering i kombination med små delpopulationer. På små lokaler löper ekoxen risk att dö ut genom slumpmässiga händelser. Då många lokaler ligger långt från varandra är sannolikheten för återkolonisation liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Se även rubriken Negativ påverkan i bevarandeplanens första del.

Bevarandeåtgärder

- Eftersom arten utvecklas i underjordiska delar av lövträd kan man för att gynna den gräva ner nedfallna grövre grenar eller likande i området. Detta bör i så fall ske inom de delar som inte hyser ett artrikt fältskikt.
- Inventering av området kommer att göras under sommaren 2018, främst för att undersöka förekomsten av läderbagge. Inventeringen kan möjligen även ge svar på förekomst av ekoxe. Inventering av arten behövs för att kunna bedöma dess bevarandetilstånd i området.

Se även rubriken Bevarandeåtgärder i bevarandeplanens första del.

Bevarandetilstånd

Bevarandetilståndet bedöms vara icke gynnsamt. Bedömningen är osäker, arten har inte påträffats under senare tid.

1084 - Läderbagge, *Osmoderma eremita*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Vid Vikaryd gjordes inga fynd av läderbagge under inventeringen 2017. Inventeringen skedde under perioden 20 juli – 9 augusti 2017 genom frisök, på så sätt att frispringande skalbaggar, spillning och fragment efter skalbaggar eftersöktes samt genom uppsättning av fallfällor och feromonfällor i träden. Ecocom AB utförde på uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län inventeringen av läderbagge. Lokalen som inventerades utgör välhävdad ekmark och grövre ekar förekommer allmänt. Lokalens ekbestånd är friskt och ekar med mulm förekommer mycket sparsamt. Solinstrålningen i ekhagen är mycket god. Inventering av området kommer att göras på nytt även under sommaren 2018. Tidigare har arten konstaterats inom området.

Generell beskrivning av arten: Läderbaggen är knuten till ihåliga lövträd med stora mängder mulm. I Sverige förekommer den främst i ek, men även i ask, lind, bok och andra träd som blir ihåliga. God solexponering påverkar mikroklimatet inne i hålträden och läderbaggen föredrar träd som står fristående eller halvöppet. Larven lever inne i stamhåligheternas mulm, där de gnager på den omgivande fastare döda veden. Larvutvecklingen sträcker sig över tre till fyra år och förpuppningen sker under sommaren i en ganska fast kokong i stamhåligheterna. Den fullbildade skalbaggen lever upp till en månad och uppträder från början av juli till början av september inne i hålträden. Läderbaggen har en mycket begränsad spridningsbenägenhet och de flesta individer stannar under hela sin livstid i det träd där de kläckts. Dock har individer som förflyttat sig upp till 200 meter mellan olika träd iakttagits. Om avstånden är längre mellan lämpliga hålträd får isoleringseffekten stor betydelse för artens förekomstmönster.

Arten är känslig för beskuggning av sina boträd och andra faktorer som skadar hagmarksträden och förkortar deras livslängd. Exempel på detta kan vara gnag på bark och trampsador på rötter orsakade av betesdjur eller skador på rotsystemet som orsakats av körning med tunga maskiner i området runt träden, samt avverkning och bortstädning av hålträd i parker och alléer. På längre sikt är arten beroende av att det finns en lokal kontinuitet av lämpliga boträd.

Bevarandemål

Området ska hysa arten läderbagge och ha de strukturer som arten behöver. Där ska finnas innanmurkna, solbelysta, gamla och grova träd, främst ekar. Betesmarken ska skötas så att hålträd med mulm kontinuerligt över tid finns i tillräcklig mängd i vilka läderbaggens reproduktion och olika levnadsstadier kan förekomma. De strukturer av död ved i olika former som finns ska inte forslas bort eller minska. Betesmarken ska hävdas genom bete och vid behov röjning av igenväxningsvegetation.

Negativ påverkan

- Ekhagarna vid Vikaryd är små vilket leder till risk för att läderbaggspopulationen dör ut genom slumpmässiga händelser, även om antalet lämpliga träd skulle hållas konstant. Lokalen kan dessutom vara alltför isolerad och sannolikheten för återkolonisation är liten eller obefintlig om populationen en gång försvunnit.

Följande är exempel på generella hot mot arten i landskapet:

- De träd där läderbaggen förekommer hotas genom konkurrens från yngre lövträd och gran om hävden upphör eller blir för svag. Många lämpliga ekar har dött under senare decennier på grund av överväxning och utskuggning. Bristande eller upphörd hävd är ett hot mot arten.
- Avverkning och bortstädning av hålträd, s.k. ”farliga träd”, är ett starkt hot mot arten.
- Brist på kontinuitet av jätteträd kan innebära att ersättningsträd saknas när den äldre

generationens träd dör.

Se även rubriken Negativ påverkan i bevarandeplanens första del.

Bevarandeåtgärder

- Arten kräver tillgång till ihåliga lövträd med stora mängder mulm och den föredrar träd som står fristående och halvöppet med god solexponering.
- För att främja förekomst av läderbagge kan eventuellt några ekar skötas/beskäras på sådant sätt att skador på trädet uppstår så att det i dessa skador på sikt kan bildas mulm och därmed erbjuda arten en bra livsmiljö. Ekarna i området står fritt och luftigt och har troligen gjort så under mycket lång tid, då ekar med skador och synlig röta är svåra att finna på platsen.
- Inventering av arten behövs för att kunna bedöma dess bevarandetillstånd i området. Inventering av arten kommer att göras under sommaren 2018.

Se även rubriken Bevarandeåtgärder i bevarandeplanens första del.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara icke gynnsamt. Bedömningen är osäker, arten har inte påträffats under senare tid.

Dokumentation

Andersson, R. 1992: Ängar och hagar i Alingsås kommun. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1992:10. Vänersborg. ISSN 1100-9640.

Appelqvist, T. 1985: Lövskogar i Alingsås kommun. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1987:8.

Artdatabanken, SLU. Rödlistan 2015, sammanställning av arters status (utdöenderisk) i Sverige.

ArtDatabanken SLU. Artportalen. www.artportalen.se. Uttag 2018-06

Länsstyrelsen Älvsborgs län. 1994: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1994:5.

Länsstyrelsen Älvsborgs län. 1989: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

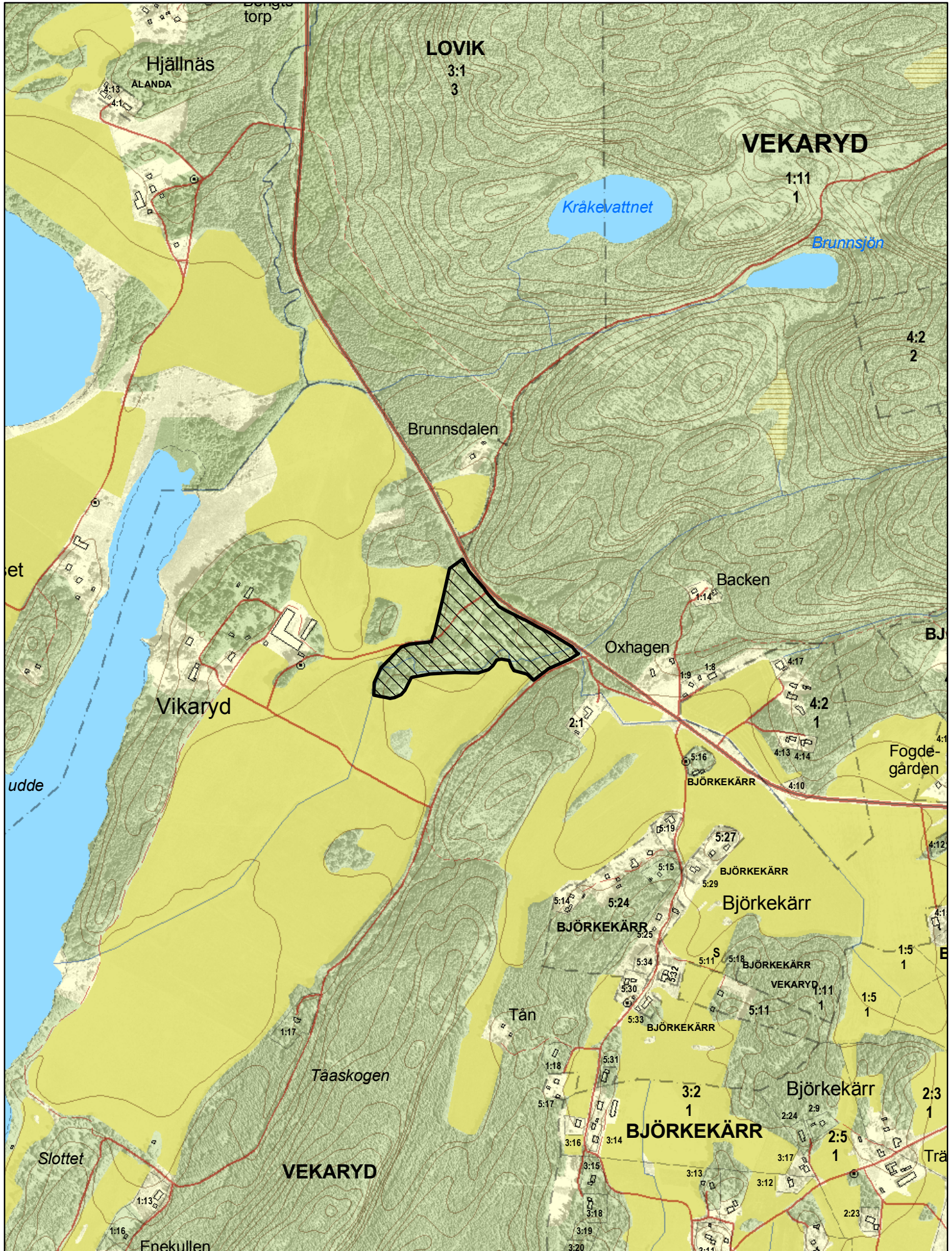
Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/.

Österman, Per, Ecocom AB. Inventering av läderbagge (*Osmoderma eremita*) på 12 lokaler i Västra Götalands län. Uppdrag av Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 2017.

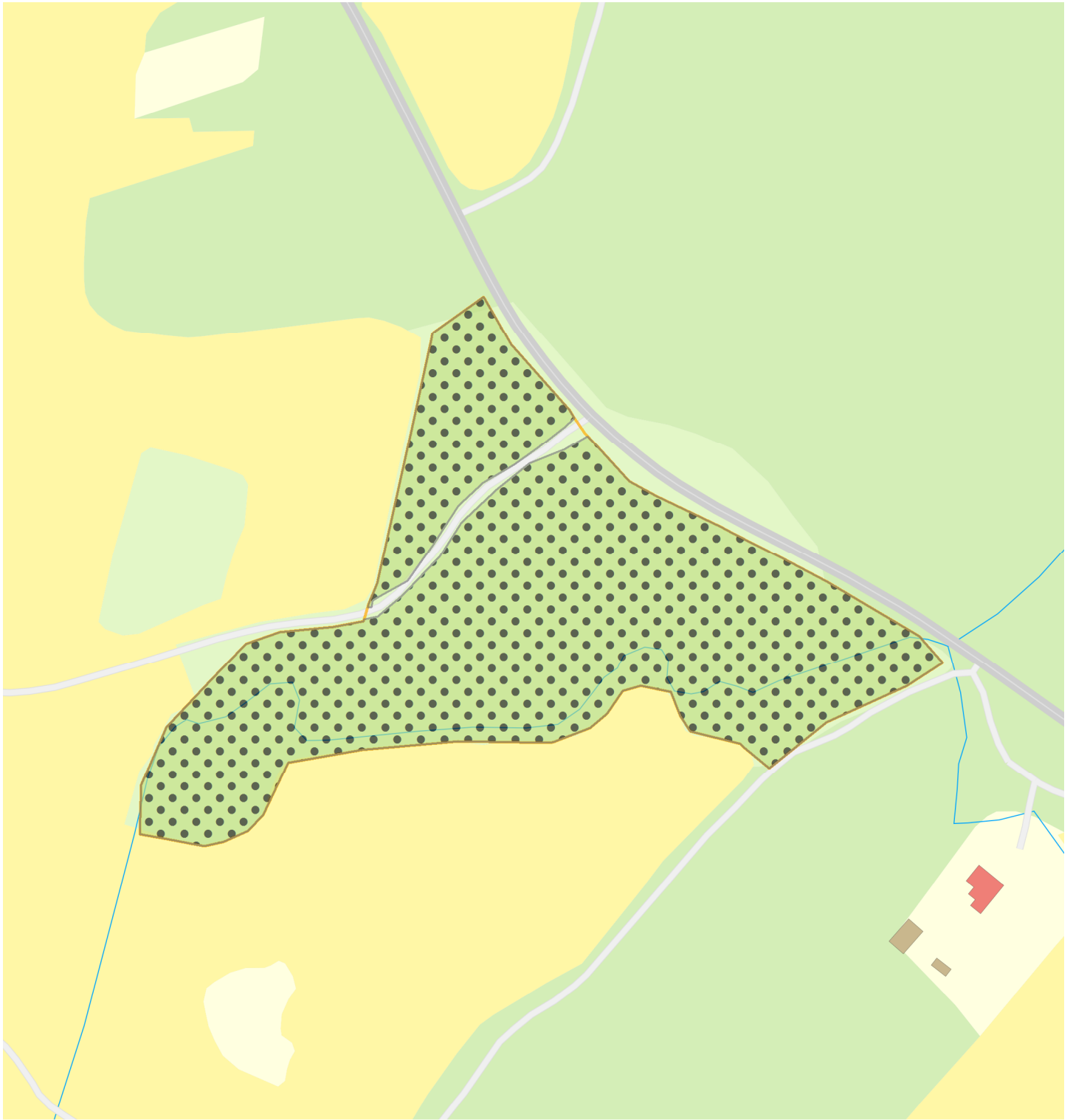
Bilagor

Kartor:

1. Natura 2000-områdes avgränsning, beslutskarta.
2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Natura 2000-naturtypskarta, Vikaryd SE0530079, Alingsås kommun

 9070 - Trädklädd betesmark Natura 2000 Habitatdirektivet

Skala (i A4): 1:3 000

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

0 100 200 Meter

